

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

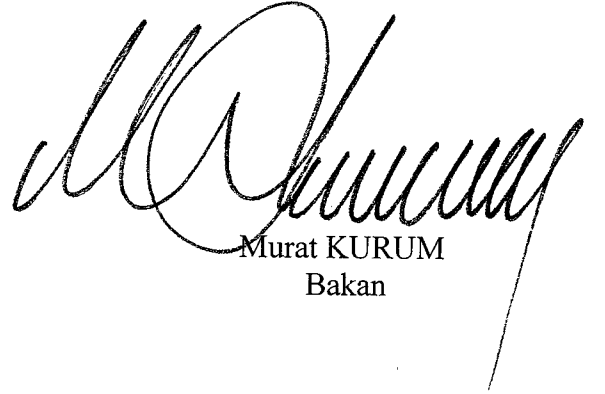
Sayı :30824082-610-13094613
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

22 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (1 Takım)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN HÜSMEN KIRKPINAR'IN
TBMM 7/26181 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Türkiye'de hızla önlem alınması gereken konuların başında, hava kirliliği gelirken; nüfus yoğunluğu, plansız kentleşme ve kontrolsüz bina yıkımı, fosil yakıt kullanımındaki artış, endüstriyel tesisler, fabrikaları trafik yoğunluğu ve orman yangını gibi nedenler yüzünden İzmir'de de hava kirliliği alarm durumuna geçmiştir. Kentteki PM10 (10 mikrometreden küçük toz zerrecikleri) değerleri ulusal sınırları aşmıştır. Başta yaşlılar, çocuklar ve kronik rahatsızlıkları olan kişiler olmak üzere İzmir halkı ve yaşayan tüm canlılar hava kirliliğinin yol açtığı olumsuzluklardan azami seviyede etkilenmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda:

- 1- Bakanlığınızın İzmir'deki hava kirliliğine dair tespitleri nelerdir, hava kirliliğiyle mücadele kapsamında hangi tedbirler alınmaktadır?
- 2- Hava kirliliğinin ana nedenlerinden biri olan fosil yakıtların kullanımının azaltılmasını, güneş, rüzgâr ve hidroelektrik gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının İzmir'de yaygınlaşmasını sağlamak adına Bakanlığınızın çalışması var mıdır?
- 3- Hava kalitesinin doğru ölçülebilmesi için İzmir'de bulunan kirlilik ölçüm sayısı yeterli midir?
- 4- Hava kirliliğinin zirve yaptığı, özellikle İzmir'deki sanayi bölgeleri ve kent merkezi gibi alanlarda, parametrelerin artırılması ve sürekli ölçüm yapılması için herhangi bir planlamanız bulunmakta mıdır?
- 5- İzmir'deki endüstriyel tesislerin ve fabrikaların denetimi hangi sıklıkla yapılmaktadır? Yapılan denetimlere ilişkin güncel tespitler nelerdir? Özellikle hava kirliliğine sebep olan tesis ve fabrikalar için hangi yaptırımlar uygulanmaktadır? İhlal gerekçesiyle cezai yaptırım uygulanan firmalar hangileridir?
- 6- İzmir'in yüksek hava kirliliğine sahip Aliaga, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Menemen, Ödemiş ve Torbalı ilçeleri neden "Koruma Bölgesi" olarak ilan edilmemektedir?
- 7- Yangınlar yüzünden kaybedilen ormanların yeniden ağaçlandırılması çalışmalarında hangi seviyeye gelinmiş, ne kadar alana, kaç ağaç dikilmiştir? İzmir'de doğal alanların korunması, ekosistemin geliştirilmesi ve kamu bilincinin artırılması için Bakanlığınız tarafından hangi projeler hayata geçirilmiştir?
- 8- Hava kirliliğinden kaynaklı, sağlık kuruluşuna başvuran hasta sayısı ne kadardır Son yıllarda hava kirliliğindeki artışla orantılı olarak bu hastaların sayılarında da artış gözlemlenmiş midir, Bakanlığınıza ulaşan veriler nelerdir?

CEVAPLAR

Bilgi teknolojileri ve coğrafi bilgi sistemlerini doğrudan kullanan HEY portalı ve NEFES yazılımı ile illerimizde hava kalitesi seviyelerinin korunmasına esas karar destek süreçleri için veri üretilmekte ve illerimizde hava kalitesinin korunması önlemlerinin yaygınlaştırılması için gerekli tavsiyeler yerel yönetimlere aktarılmaktadır.

Bakanlığımızca geliştirilen yerli ve milli “NEFES-3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Yazılımı” ile 5 metreye kadar kısa mesafelerde dahi hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmekte ve içinde İzmir İli’nin de yer aldığı şehirlerimizde hava kalitesi yönetimi politikaları için karar destek aracı olarak kullanılmaktadır.

Söz konusu yazılım ile; üretilen haritaların 3 Boyutlu (3B) Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Sokak Seviyesinde Tespiti’ne yönelik şekilde, mezo (kilometrelik) ölçekteki stratejik hava kalitesi haritalarının, 3 boyutlu kent modelleri, yol ağları, kent topoğrafyası ve trafik yoğunluğu gibi bileşenleri kullanılarak hava kirliliği dağılımı görselleştirilmektedir. İzmir ili için 3 boyutlu sokak seviyesi haritaları üretilmiş ve ısınma, sanayi ve ulaşım kaynaklı hava kirliliğini azaltacak ve hava kalitesini iyileştirecek yerel çözümlerin etkinleştirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ile 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi kapsamında, İzmir ili’ne ait “Temiz Hava Eylem Planı” yürürlüktedir ve söz konusu eylemlerin gerçekleşme durumları ve tespit edilen eksiklikler Bakanlığımızca altı aylık dönemler halinde izlenmektedir. Temiz Hava Eylem Planları taşra teşkilatımız olan İl Müdürlükleri koordinasyonunda her 5 yılda bir hazırlanmakta olup, özellikle uygulanmasında yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Üçüncü İzleme Dönemi olan 2025-2029 için revizyon süreci devam etmektedir.

Hava kalitesinin iyileştirilmesi konusu; Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ile 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi çerçevesinde İl Müdürlüklerimizce çalışılmaktadır.

Bakanlığımızca hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin, özellikle kış aylarında artan hava kirliliğinin önlenmesine yönelik olarak, "Hava Kirliliğinin Kontrolüne Yönelik Uygulamalar" konulu 2020/25 sayılı Genelge ile birlikte Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında düzenlenen Uygunluk İzin Belgesi, Satış İzin Belgesi, Dağıtıcı Kayıt Belgesi, Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi; Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı Katı Yakıt Modülü üzerinden dijital ortamda düzenlenmekte ve takibi yapılmaktadır.

Ayrıca; ulaşım kaynaklı emisyonların azaltılması için, egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonlarında egzoz gazı emisyon ölçümleri gerçekleştirilmektedir.

Tüm bu çalışmalar kapsamında; Çevre ve insan sağlığının korunması ve hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla hava kalitesi sınır değerlerinin aşılmaması için Bakanlığımızca, gerek ısınma kaynaklı, gerekse sanayi ve ulaşım kaynaklı hava kirliliğiyle mücadele

konusunda çalışmalarımız yoğun bir şekilde devam etmektedir

Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibariyle 382 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 izlenmekte ve talep edilen tüm bilgiler www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır. Hava kalitesi izleme istasyonlarına ait detaylı bilgilere www.havaizleme.gov.tr web adresinden ulaşılabilir.

İstasyonların kurulacağı alan ve istasyonlarda ölçülecek parametreler ise, ilgili Yönetmelik kapsamında yürütülen hava kalitesi ön değerlendirme çalışmalarının ardından belirlenmektedir. Söz konusu istasyonlardan elde edilen ölçüm verileri 5 yıllık periyotlarda da incelenerek, istasyon sayıları ve ölçülecek parametrelerin değerlendirilmesine devam edilmektedir.

Bakanlığımız, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile halkın çevresel veriye erişim hakkını gözetmekte ve karar vericiler ile yetkili otoritelere en doğru, güvenilir ve temsiliyeti yüksek hava kalitesi verisini sunma amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Bu görev bilinciyle Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'nı hem işletimi ve yönetiminde iyileştirmeler yaparak hem de ağın ihtiyaca uygun olarak genişlemesini sağlayarak sürekli geliştirmeye devam etmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikayet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatı'nda belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15' nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıkları'na suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Bu kapsamda İzmir İli'nde 2023 yılından günümüze kadar 601 adedi hava kirliliği denetimi olmak üzere toplam 10.000 çevre denetimi gerçekleştirilmiştir. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyette bulunan tesislere 12.010.927 TL'si hava konulu olmak üzere toplam 310.068.302 TL idari para cezası uygulanmıştır.